

m.remissvar@regeringskansliet.se
jorgen.sundin@regeringskansliet.se

Svenska Botaniska Föreningens remissvar på Europeiska kommissionens förslag till europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur (2022/0195(COD))

Svenska Botaniska Föreningen (SBF) har blivit inbjudna till att lämna synpunkter på Europeiska kommissionens förslag på remiss om restaurering av natur (Miljödepartementets diarienummer **M2022/01470**).

Övergripande synpunkter

SBF välkomnar Europeiska kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur inom gemenskapen. SBF delar även den motivering till behovet av en förordning som lyfts fram där restaurering av ekosystem är en förutsättning för att möta framtida klimatförändringar och få en långsiktigt hållbar livsmedelsproduktion inom Sverige och gemenskapen (sidorna 1–4). SBF vill även poängtera att det inte bara är önskvärt att vända de negativa trenderna för livsmiljöer och arter utan både nödvändigt och brådskande att begränsa förlusten av biologisk mångfald och stödja återuppbyggande av resilienta ekosystem. SBF menar även att oavsett förordningens värde för biologiska mångfald vill vi även lyfta betydelsen av föreslagna åtgärder och effekter för att bromsa klimatförändringarna.

Förordningens intention att ekosystemen ska fungera på landskapsnivå för att stå emot negativa effekter av klimatförändringar är viktig (sidorna 3–4). SBF ser därför det välkommet att man inte enbart begränsat sig till utpekade Natura 2000-områden och livsmiljöer i habitatdirektivet utan ser till hela landskapet och att fler typer av livsmiljöer (tex stadsekosystem, jordbruksmark och skogsmark) ska restaureras (Artikel 6, 9 och 10) samt att man tar ett helhetsgrepp för att skapa konnektivitet och naturliga funktioner i vattendrag (Artikel 7) samt att gynna vilda pollinatörer (Artikel 8).

SBF saknar de genetiska aspekterna i förslaget till förordningen och vill trycka på att det vid restaurering av populationer bör tas hänsyn till lokala anpassningar. Ska ekosystemen stå emot klimatförändringar är en av förutsättningarna att populationer av arter innehåller så stor genetisk variation som möjligt.

SBF konstaterar även att förslaget till förordning om restaurering av natur är genomarbetat och väl motiverat genom de 79 skäl som lyfts på sidorna 16–35.

Mål

Målen med förordningen är att restaurera skadade ekosystem i hela EU till gott tillstånd senast 2050 och se till att de är på väg att återhämta sig senast 2030 (sidan 4, artikel 1). SBF välkomnar de högt satta målen, men anser att målen omräknade i arealer kan vara svåra att uppnå för svensk del inom angiven tid. Samtidigt bedömer vi att det är helt nödvändigt att snarast vidta kraftfulla restaureringsåtgärder för att den biologiska mångfalden inte ska minska under viktiga tröskelvärden och vara motståndskraftiga mot påverkan från ett förändrat klimat.

Nationella årliga bedömningar av de svenska miljömålen visar på en negativ utveckling för den biologiska mångfalden, främst på grund av den pågående markanvändning som fortsatt leder till

fragmentering och försämring av kvalitéerna av livsmiljöer för arter. SBF delar EU:s bedömning att tidigare strategier för att bromsa förlusten av biologisk mångfald inte har fungerat och att frivilliga mål inte gett förväntade resultat (sidorna 2–3, 7–8). De nationella styrmedel som finns idag för att nå gemensamma strategier och nationella mål är inte tillräckliga.

SBF ser därmed ekosystemspecifika rättsligt bindande mål och skyldigheter att restaurera skadad natur som ett nödvändigt komplement till tidigare förordningar. Det är även välkommet att i en förordning samla alla behov från befintliga strategier och direktiv för att få mer kraftfulla mål för att nå EU:s mål för klimat och biologisk mångfald fram till 2030 och 2050.

Samråd och konsekvensbedömningar

Det omfattande samråd som föregått förslaget till förordning med företrädare för medlemsstater, miljöorganisationer, forskningsinstitut, jordbruks- och skogsbruksorganisationer och företrädare för näringslivet ger förslaget en betydande tyngd (sidorna 9–10). SBF noterar även slutsatsen som dras efter konsekvensbedömningen att fördelarna med förslaget överstiger kostnaderna för de viktigaste ekosystemen, men att vissa grupper i samhället berörs mer initialt (sidorna 10–12).

Finansieringsöversikt

SBF stödjer att bedömningar av ekosystemens tillstånd ska göras med hjälp av väl genomarbetade vägledningar (sidan 60) från EU och tror att det är en förutsättning att dessa vägledningar kommer från EU och blir gemensamma för hela gemenskapen. SBF vill trycka på att vägledningarna måste ha stöd i forskningen för att få trovärdighet hos aktörer som kan komma att bli påverkade av att förordningen beslutas och ska genomföras. SBF ser även positivt på att bedömningarna ska utgå ifrån nivåer som ligger längre bakåt i tiden eftersom det för många livsmiljöer och arter finns alldeles för få och isolerade arealer kvar (artikel 11).

EEA kommer att få en större roll i EU:s administrativa arbete med restaurering av natur där EEA föreslås utveckla informationssystem för nationella restaureringsplaner och rapportering, tolkningsmanual för livsmiljöer i bilaga II, stöd för upprättande av en metod för övervakning, indikatorer och bedömning av gott tillstånd för de ekosystem/livsmiljöer/arter för vilka en sådan ännu inte finns (sidorna 61–62). SBF anser att det är bra att EEA får tillskott av expertis med olika inriktningar (sidorna 68–71).

SBF ser även att administrationen av förordningen begränsas så att den inte inskränker på medlemsstaternas möjligheter att erhålla stöd för konkreta restaureringsåtgärder, till exempel genom LIFE-programmet eftersom dessa medel kan vara avgörande för medlemsstaterna om man ska kunna restaurera natur till god status.

SBF:s synpunkter på de specifika bestämmelserna i förslaget

Punkter som SBF är kritiska till eller har ytterligare förslag kring är markerade med **grå färg**.

Följande Artiklar har SBF inga specifika synpunkter på: artikel 2, 3 (kapitel I), artikel 16 (kapitel III), artikel 18 (kapitel VI), artikel 19–21 (kapitel V), artikel 22–23 (kapitel VI).

Kapitel I: Allmänna bestämmelser

Artikel 1. Innehåll

SBF stödjer det föreslagna övergripande målet i **artikel 1** om att bidra till en kontinuerlig, långsiktig och varaktig återhämtning av biologisk mångfald och resilient natur på land och till havs i hela EU genom restaurering av ekosystem. SBF stödjer även strategin att först utgå från de typer av livsmiljöer som är skyddade enligt habitatdirektivet och för vilka det redan finns metoder för att bedöma god status. Förutsättningarna för livsmiljöer och arter i god status i EU försämras i rask takt

och SBF stödjer därför ambitionen att restaureringar sammantaget senast 2030 ska omfatta minst 20% av EU:s land- och havsarealer och senast 2050 alla ekosystem som är i behov av restaurering.

SBF ser att förslaget att restaurera en rad olika livsmiljöer kommer att gynna en rad olika växter i den svenska naturen. Idag är 27% av landets kärlväxter, 27% av mossor, 23% av lavar, 23% av svamparna och 19% av alger rödlistade och markanvändningen har lyfts fram som en av de viktigaste orsakerna till deras hotstatus.

Kapitel II: Restaureringsmål och restaureringsskyldigheter

Artikel 4. Restaureringsmål för ekosystem på land, kustnära ekosystem och sötvatten

SBF ser positivt på behovet av att genomföra restaureringsåtgärder för att uppnå gynnsam bevarandestatus för alla livsmiljöer i bilaga I och stödjer förslagets ambition och de successiva målen för att nå 90% till år 2050 (**artikel 4.1**) samt för återetablering av livsmiljöer för att nå uppsatt referensareal (**4.2**). SBF anser att återetablering av livsmiljöer i landskapet är en oerhört viktig åtgärd för att motverka den långt gångna fragmentering som pågått under hela 1900-talet i det svenska landskapet. SBF ser det som en utmaning att få till hävd i hävdgynnade ekosystem, till exempel gräsmarker i de norra delarna av landet där lantbruksföretagen lagt ner och det råder en stor brist på betesdjur. För de hotade kärlväxterna i dessa delar, till exempel hotade låsbräknar, är hävden avgörande.

SBF ser även positivt på behovet av att genomföra restaureringsåtgärder i livsmiljöer för de arter som förtecknas i bilagorna II, IV och V till direktiv 92/43/EEG samt för vilda fåglar som omfattas av 2009/147/EG (**4.3**).

SBF stödjer även ambitionen att fastställandet av de lämpligaste arealerna för restaureringsåtgärder enligt punkterna **4.1–4.3** ska utgå från bästa tillgängliga kunskap och aktuell vetenskaplig evidens om tillståndet hos de livsmiljötyper och behov av kvalitet hos och kvantitet av livsmiljöerna för de arter som avses (**4.4**). I Sverige är landarealen oftast strikt uppdelade i odlings- eller skogslandskap och om landskapet ska räcka till för att utöka arealen restaurerad livsmiljö, men också för att samsas med en nationell livsmedelsproduktion anser SBF att EU-förslaget bör trycka på att denna uppdelning luckras upp. Till exempel kan betad skog bidra till att uppfylla både areal livsmiljö av gräsmarkstyper och av skogstyper.

SBF anser också att det är viktigt att hänsyn tas till konnektivitet av livsmiljöer och ekologiska krav för arter (**4.5**) och att skyldigheter fastställs för hela landskapet där åtgärder behövs för att uppnå målen.

SBF ser även positivt på att förslaget trycker på att förbättring av tillstånd ska visas (**4.6**) och att det inte heller får ske någon försämring (**4.7**). SBF anser dock att förslaget inte riktigt tar höjd för hur ett gott tillstånd ska upprätthållas och det måste vara tydligt och specificeras för de olika naturtyperna samt om det kan finnas regionala skillnader mellan bedömning av gott tillstånd.

SBF stödjer förslaget att medlemsstaterna ska säkerställa att livsmiljöer och arter i bilagorna ska uppnå gott tillstånd (**4.10**).

Artikel 5. Restaurering av marina ekosystem

SBF ser positivt på behovet av att genomföra den restaurering som föreslås för att uppnå gynnsam bevarandestatus för förtecknade livsmiljöer och arter i marina ekosystem och stödjer de underliggande delarna i artikel 5.

Artikel 6. Restaurering av urbana ekosystem

SBF ser positivt på att restaurering av urbana ekosystem inkluderas i förslaget till förordning för restaurering av natur. Urbana miljöer är betydelsefulla för många kärlväxter vars naturliga livsmiljöer har förändrats eller försvunnit från landskapet. Förslaget fokuserar på trädtäckning och arealer grönområden. SBF efterlyser tydligare målformuleringar för kvalitén på de grönområden som ska

eftersträvas, såsom ökad blomrikedom och att inhemska trädslag används. SBF ser här en stor vinst att utveckla dessa områden för att gynna vilda pollinatörer (artikel 8) genom att öka blomrikedomen och då med växtmaterial av vilda växtarter med lokalt ursprung.

Artikel 7. Restaurering av den naturliga konnektiviteten hos vattendrag och de naturliga funktionerna hos tillhörande svämplan

SBF ser positivt på förslaget om att restaurera den naturliga konnektiviteten hos vattendrag och de naturliga funktionerna hos tillhörande svämplan. Många organismer även inkluderat kärlväxter, mossor och lavar är beroende av naturliga flöden och vattenståndsfluktuationer.

Artikel 8. Restaurering av populationer av pollinatörer

SBF ser positivt på förslaget om att restaurera populationer av pollinatörer. Pollinatörer behöver bland annat ökad tillgång på mat i form av pollen och nektar, vilket förutsätter att blomrikedomen behöver öka generellt i landskapet. SBF vill trycka på att vilda växtarter används för att öka blomrikedomen, att främmande arter undviks och att lokalt växtmaterial vid utsädd eller plantering förespråkas. I förslaget till förordningen bör därför även den genetiska aspekten lyftas där genetisk variation ska bevaras och lokala anpassningar värnas.

Artikel 9. Restaurering av jordbruksekosystem

SBF ser positivt på förslaget om att restaurera jordbruksekosystem utöver de arealer som inkluderas i artikel 4. Genom att fokusera på till exempel index för gräsmarksfjärilar kommer andelen blommande växter att behöva öka i gräsmarkerna, vilket kommer att gynna kärlväxternas blomning och frösättning.

SBF ser även positivt på förslagen om återvätning i områden med torvjord eller utdikade torvmarker, vilket kommer att få en positiv effekt på naturtyper och mångfalden av kärlväxter. Till exempel kan rikkärr, en naturtyp med flera hotade kärlväxter såsom gulyxne (bilaga 2 och 4), gynnas av återvätning vilket då även bidrar till artikel 4 ovan.

Vi vill också påpeka att under **9.1** nämns att "den biologiska mångfalden i skogsekosystem", men vi förutsätter att det är jordbruksekosystem som avses.

Artikel 10. Restaurering av skogsekosystem

SBF ser positivt på förslaget om att restaurera skogsekosystem utöver de arealer som inkluderas i artikel 4. Föreningen vill understryka vikten av att lämna död ved, sträva efter olikåldriga skogar med lång kontinuitet för att gynna den biologiska mångfalden i skogsekosystemen. Här skulle vi vilja lyfta återvätning genom upphörd skogsdikning för att återfå naturligare hydrologier vilket skulle gynna till exempel norna (bilaga 2 och 4).

Kapitel III: Nationella restaureringsplaner

Artikel 11. Utarbetande av nationella restaureringsplaner

SBF ser positivt på förslaget om att utarbetande av nationella restaureringsplaner och att genomföra den förberedande övervakning och forskning som behövs för att identifiera de restaureringsåtgärder som är nödvändiga för att nå satta mål (**11.1**). SBF ser också att det är viktigt att det rör sig om en sammanhållen plan som hanterar alla målkonflikter som kan uppstå inom ett område.

SBF är även positiva till den höga ambitionsnivån för varje livsmiljö vad gäller den sammanlagda livsmiljöarealen, livsmiljöareal som inte är i gott tillstånd, livsmiljöer som är i gott tillstånd samt arealer lämpade för återetablering (**11.2**). Tidsangivelsen om att referensarealer ska hämtas från minst 70 år bakåt i tiden är en rimlig ambitionsnivå, även om det för flera naturtyper och arter har det varit en kraftig nedgång under hela 1900-talet. SBF ställer sig även bakom ambitionen för de utpekade arterna. Vi ser dock svårigheten med att få fram alla underlag inom de tidsramar som föreslås.

SBF ställer sig även positiva till **11.3-11.11** som förtydligar vad som förväntas att medlemsstaterna inkluderar i de nationella restaureringsplanerna.

SBF anser slutligen att det är viktigt med en stor och bred delaktighet när de nationella restaureringsplanerna tas fram (**11.11**).

Artikel 12. Innehåll i de nationella restaureringsplanerna

SBF ställer sig bakom förslaget på tillvägagångssätt och den tydliga inriktningen i restaureringsplanerna och det upplägg som presenteras.

SBF anser att förslaget är välbehövligt och omfattande, men efterlyser prioriteringar vid brist på resurser eller separata ekonomier för att uppnå de högt satta målen. Det kan till exempel bli extremt dyrt att restaurera marina ekosystem jämfört med terrestra

Artikel 13. Inlämnande av utkastet till den nationella restaureringsplanen

SBF ställer sig bakom att en kort tid föreslås för att ta fram den nationella restaureringsplanen, men förslaget på två år efter det att förordningen har trätt i kraft kan vara lite väl snävt.

Artikel 14. Bedömning av de nationella restaureringsplanerna

SBF ställer sig bakom att EU ska bedöma medlemsstaternas utkast till restaureringsplaner och att EU ska biträdas av för ändamålet experter eller EEA. SBF anser att det blir en rättvisare bedömning mellan medlemsstaterna om bedömningen ligger på EU-nivå.

Artikel 15. Översyn av de nationella restaureringsplanerna

SBF ställer sig bakom förslaget om den återkommande översyn av de nationella restaureringsplanerna.

Kapitel IV: Övervakning och rapportering

Artikel 17. Övervakning

SBF ser positivt på förslag om övervakning av trender och tillstånd, arealer, indikatorer med mera.

Remissvaret har utarbetats av Gabrielle Rosquist med stöd av Peter Ståhl och Mora Aronsson

Uppsala 2022-10-31

[Mora Aronsson \(Oct 31, 2022 11:30 GMT+1\)](#)

Mora Aronsson

Ordförande

Svenska Botaniska Föreningen

Svenska Botaniska Föreningens yttrande på EU-remiss Restaurering av natur M2022-01470

Final Audit Report

2022-10-31

Created:	2022-10-31
By:	Kansliassistent SBF (admin@svenskbotanik.se)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAACiyANRYz4REaXnCx0e2la8kde1JrU4VB

"Svenska Botaniska Föreningens yttrande på EU-remiss Restaurering av natur M2022-01470" History

- Document created by Kansliassistent SBF (admin@svenskbotanik.se)
2022-10-31 - 10:22:04 AM GMT
- Document emailed to mora.aronsson@svenskbotanik.se for signature
2022-10-31 - 10:27:44 AM GMT
- Email viewed by mora.aronsson@svenskbotanik.se
2022-10-31 - 10:28:38 AM GMT
- Signer mora.aronsson@svenskbotanik.se entered name at signing as Mora Aronsson
2022-10-31 - 10:30:39 AM GMT
- Document e-signed by Mora Aronsson (mora.aronsson@svenskbotanik.se)
Signature Date: 2022-10-31 - 10:30:41 AM GMT - Time Source: server
- Agreement completed.
2022-10-31 - 10:30:41 AM GMT